



Akademia Muzyczna
imienia Feliksa Nowowiejskiego
w Bydgoszczy

Bydgoszcz 17.12.2025

prof. dr hab. Piotr Salaber
Akademia Muzyczna
im. Feliksa Nowowiejskiego
w Bydgoszczy
ul. prof. J. Godziszewskiego 1
85-075 Bydgoszcz

Recenzja

Zlecniodawca recenzji:

Rada Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Dotyczy:

Uchwały Rady Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, w związku z powołaniem recenzentów pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Żurańskiej-Wilkowskiej pt. *„ARS MORIENDI – surrealistyczny i groteskowy obraz śmierci w wybranych utworach słowno-muzycznych”*.

Została dołączona następująca dokumentacja:

1. **Praca doktorska pt. . „ARS MORIENDI – surrealistyczny i groteskowy obraz śmierci w wybranych utworach słowno-muzycznych” w języku polskim i angielskim oraz streszczenie w języku polskim i angielskim, wraz z kopią płyty CD, stanowiącą integralną całość dysertacji.**

Podstawowe dane o Kandydatce:

WYKSZTAŁCENIE:

2019 – 2025

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Szkoła Doktorska dyscyplina: sztuki muzyczne

2013 - 2015

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Wydział Edukacji Muzycznej

Kierunek: Edukacja Artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Specjalność: Edukacja muzyczna, muzyka estradowa i dyrygentura

Specjalność: Zarządzanie i marketing w kulturze Uzyskany tytuł: magister sztuki

2014 - 2015

Die Popakademie Baden-Württemberg (University Of Popular Music And Music Business) w Mannheim (Niemcy) – Erasmus +

Specjalność: Performing Artist

2010 - 2013

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Kierunek: Jazz i muzyka estradowa

Specjalność: Wokalistyka jazzowa

Uzyskany tytuł: licencjat

2008 - 2010

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Studium Muzyki Jazzowej i Estradowej

2011-2012

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Studium Pedagogiczne

Doktorantka jest laureatką wielu konkursów o zasięgu ogólnopolskim:

- Grand Prix z zespołem SVAHY podczas Festiwalu Kolęd i Pastoralek, Jezierzycy 2023
- I Nagroda z zespołem SV AHY podczas Międzynarodowego Festiwalu Mikołajki Folkowe, Lublin 2023
- Grand Prix z zespołem SVAHY podczas Pomorskiego Przeglądu Zespołów i Kapel Ludowych „Etno Swołowo”, Swołowo 2022
- I Nagroda z zespołem LUNOVE podczas Festiwalu Kolęd i Pastoralek, Jezierzycy 2022
- Grand Prix z zespołem LUNOVE podczas Pomorskiego Przeglądu Zespołów i Kapel Ludowych „Etno Swołowo”, Swołowo 2020
- Grand Prix z Zespołem Pieśni i Tańca ZIEMIA BYDGOSKA na International Festival Competition "Golden Waterfall" w Gruzji – za wykonanie „Oj chmielu”
- I Nagroda – Ogólnopolski Festiwal Sztuki Słowa „Czy to jest kochanie?” w Elblągu
- I Nagroda – Ogólnopolski Festiwal Jeremiego Przybory „Stacja Kutno” w Kutnie
- I Nagroda – Festiwal im. Łucji Prus „W żółtych płomieniach liści” w Białymstoku
- I Nagroda – Festiwal Song of Songs w Toruniu
- Nagroda Publiczności – Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – Finał Turnieju Poezji śpiewanej we Włocławku
- Wyróżnienie – Festiwal Dobrej Piosenki im. Kaliny Jędrusik w Częstochowie
- Nagroda dla najlepszej piosenki roku 2017, za piosenkę "Czemu nie orzesz chłopolek" w międzynarodowym konkursie WORLD WIDE MUSIC CONTEST
- Maraton Piosenki Osobistej w Świeciu (2017r. - wyróżnienie)
- Grand Prix na Dragon Folk Fest w Poznaniu
- I Nagroda na Ogólnopolskim Konkursie Piosenek Grzegorza Ciechowskiego w Tczewie

- III Nagroda na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe” w Lublinie (za nowatorskie podejście do melodii ludowych)
- Nagroda specjalna na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe” w Lublinie

Doktorantka brała również udział w nagraniu 17 płyt, wystąpiła w 9 koncertach zagranicznych (Gruzja, Oman, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Włochy, Szkocja, Portugalia), prowadziła warsztaty wokalne i brała udział w pracach jury konkursów wokalnych.

Za swoją działalność artystyczną uzyskała nagrody i odznaczenia:

1. Odznaka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej” w 2023 roku
2. Nagroda Prezydenta Miasta Bydgoszczy z okazji Międzynarodowego Dnia Muzyki (2014, 2024 rok)
3. Stypendium Prezydenta Miasta Bydgoszczy (w tym stypendium na płytę CD „Ze śmiercią nam do twarzy!” w 2025 roku)

Ocena pracy doktorskiej

Na pracę doktorską Pani Małgorzaty Żurańskiej-Wilkowskiej pt. *„ARS MORIENDI – surrealistyczny i groteskowy obraz śmierci w wybranych utworach słowno-muzycznych”* składa się dzieło artystyczne w postaci płyty CD „Ze śmiercią nam do twarzy!” oraz starannie przygotowana część pisemna.

Praca zawiera cztery rozdziały, opatrzone obfitą bibliografią - 58 pozycji, netografią – 6 pozycji, oraz aneksem, zawierającym materiały nutowe, spis fotografii, rysunków, tabel, stage plan ukazujący konfigurację sceny, a nawet rider techniczny.

Wstęp otwierający całość, w ciekawy sposób wprowadza nas w zagadnienia zawarte w dalszych częściach dysertacji, uzasadniając, niezwykle oryginalny wybór motywu śmierci w sztuce jako głównej idei pracy. Szeroki kontekst historyczny i wielorakość odniesień wprowadza czytelnika w nieco niesamowity, groteskowy momentami świat *ars moriendi* - sztuki umierania, ze szczególnym uwzględnieniem elementów muzycznych i literackich. Celem Autorki jest przedstawienie nieszablonowego spojrzenia na naturalny proces fizjologiczny, jakim jest śmierć poprzez sztukę muzyczną. Znajdziemy tutaj prawidłowo postawione problemy badawcze: czy różne stylistycznie utwory z motywem śmierci można połączyć poprzez żartobliwą, groteskową i/lub surrealistyczną interpretację słowno-muzyczną w spójny materiał muzyczny? Czy utwory, w których wykorzystano różne techniki wokalne mogą stworzyć spójny materiał muzyczny? Koncepcja metodologiczna oraz zastosowane metody badawcze są prawidłowo dobrane i wykorzystane.

Kolejne rozdziały w sposób logiczny i konsekwentny przeprowadzają czytelnika przez omawiane zagadnienia, dowodząc znacznej wiedzy teoretycznej Autorki, wykazując jednocześnie jej ogromną świadomość stosowanych środków wokalnych, wyrazowych i interpretacyjnych. Rozdział pierwszy przedstawia różnice w postrzeganiu śmierci w aspekcie kulturowym i religijnym w Polsce i na świecie, wyjaśnia pojęcia: groteska, surrealizm, „czarny humor”, makabreska, horrendum, przedstawia również motyw *danse macabre*. W rozdziale drugim omówiono techniki wokalne zastosowane w dziele artystycznym. W rozdziale trzecim Autorka uzasadnia swój wybór takich właśnie utworów słowno-muzycznych, doboru instrumentarium i wykonawców oraz opisuje przygotowania

działa artystycznego z całym zespołem wykonawczym. Rozdział czwarty zawiera analizę warstwy słownej i zagadnień muzycznych, ze szczególnym uwypukleniem interpretacji groteski i surrealizmu w kontekście wokalnych problemów wykonawczych.

Z obowiązku recenzenta należałoby zwrócić uwagę na kilka drobiazgów. Autorka pisze czasami o sobie w pierwszej osobie, a czasami w trzeciej, warto byłoby to ujednolicić. Powołując się w przypisach kolejny raz na to samo źródło, należałoby użyć formuły *opus citatum*, w skrócie op.cit. W niektórych przykładach nutowych zabrakło metrum. Warto też zwrócić uwagę na grupowanie wartości w takcie tak, aby wiązania (belki) nie zaciemniały głównej struktury rytmicznej taktu. W całości pracy w składach instrumentalnych wielokrotnie pojawia się też nazwa pianino, a należałoby jednak napisać – fortepian. Należałoby również zwrócić uwagę na pisownię wyrażenia - a cappella oraz wyrażenia – tryb molowy.

Są to jednak drobne kwestie, które nie mają wpływu na wysoką ocenę pracy, która została napisana starannym językiem, praktycznie bez literówek.

Stwierdzam również, że zapoznałem się z raportem badania antyplagiatowego przedłożonej rozprawy doktorskiej. Raport ten nie budzi moich żadnych zastrzeżeń.

W całości dysertacji należy zwrócić uwagę, iż Autorka prezentuje wysoki poziom wiedzy teoretycznej i praktycznej, pozwalającej na samodzielne prowadzenie pracy naukowej i artystycznej. Niezwykle cennym elementem pracy jest też szczegółowy opis zastosowanych technik wokalnych. Świadczy to nie tylko o wysokiej świadomości Autorki jako wokalistki, ale dowodzi również jej niezwykłych umiejętności poruszania się w tak różnorodnych technikach i stylistykach wokalnych, czego dowiodła w utworach zarejestrowanych na płycie.

Ocena dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne zostało przedstawione w postaci płyty CD „Ze śmiercią nam do twarzy!” o całkowitym czasie trwania 42’54”, zawierającej następujące utwory:

1. Ciche dziecię 3:30
2. Smalczyk walczyk 3:42
3. Dramat w ogródkach działkowych 3:26
4. Dziad i baba 4:58
5. Za tych co pod wodą 2:17
6. Wujek Staszek 4:05
7. Pieśń o toksycznej niani 4:41
8. A w niedzielę z porania 3:22
9. Dziewczę i śmierć 1:00
10. Oj, siostrzyczka mnie zabiła 0:47
11. Czy to już 3:56
12. W prosektorium 1:58
13. Ostatnia posługa 2:26
14. Skończyła mi się droga 2:36

Analizowane w części pisemnej pracy interpretacje poszczególnych kompozycji występują w kolejności zarejestrowanej na płycie. Doktorantka szczegółowo przeanalizowała wszystkie aspekty zarejestrowanych utworów, dowodząc jak bardzo przemyślany został cały materiał pod względem kompozycyjnym, literackim, aranżacyjnym i wykonawczym.

Zgromadzony, świetny skład wokalny i instrumentalny wykonawców zapewnił wysoki poziom artystyczny, wykonawczy i interpretacyjny dzieła. Również od strony realizacji dźwiękowej i masteringu ostateczny rezultat jest znakomity.

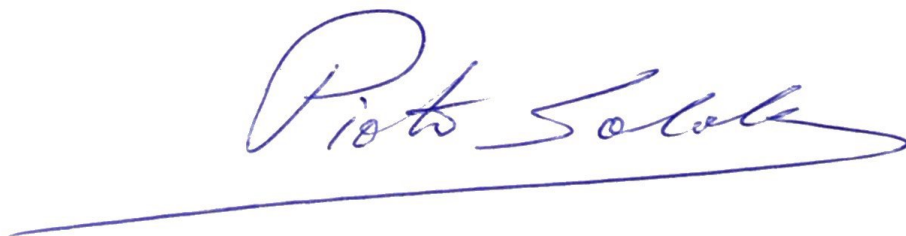
Znaczącą zaletą płyty jest fakt, iż z tak różnorodnego materiału, różnych autorów muzyki i tekstu, udało się Doktorantce stworzyć spójną muzycznie, stylistycznie i interpretacyjnie całość. Oprócz niewątpliwych umiejętności, wiedzy i świadomości stosowanych środków, tak dobry efekt końcowy należy przypisać wyrazistej, oryginalnej i energetycznej osobowości artystycznej Autorki.

Konkluzja

W przedstawionym dziele artystycznym oraz dysertacji Pani Małgorzata Żurańska-Wilkowska wykazała się kreatywnością, wiedzą i wysokimi umiejętnościami. Sięgając głęboko do tradycji, Doktorantka posługuje się jednocześnie świetnym warsztatem wokalnym o bardzo zróżnicowanych środkach wyrazu. Praca zawiera świetnie sporządzoną analizę środków wokalnych i technik, wykorzystywanych dla celów wyrazowych i interpretacyjnych. Wielorakość odwołań, inspiracji i swobodne operowanie różnymi stylistykami czynią z przygotowanego materiału wartościową artystycznie, jednocześnie opartą na głębokiej wiedzy mozaikę. Jako wokalistka, wykazuje się profesjonalizmem i wysokim poziomem sprawności technicznej i interpretacyjnej.

Podsumowując, stwierdzam, iż praca doktorska pt. *„ARS MORIENDI – surrealistyczny i groteskowy obraz śmierci w wybranych utworach słowno-muzycznych”* wraz z płytą CD, zawierającą dzieło artystyczne, spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. Z 2023 r. poz. 1668 z późn. zm.).

Niniejszym wnoszę o dopuszczenie powyższej dysertacji do dalszego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

A handwritten signature in blue ink, reading "Piotr Soluch". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.